

Gærdesmutton

I gamle dage havde hvert ord sin særegne betydning. Når smedens hammer klang, råbte den: "Slå til, slå til." Når snedkerens høvl skrattede, sagde den: "Hæng i, hæng i." Når hjulene i møllen klaprede, sagde de: "Gud hjælpe os, Gud hjælpe os." Men var mølleren en bedrager, så snakkede møllen fint, når han satte den i gang, og spurgte først langsomt: "Hvem er det? Hvem er det?" - "Mølleren, mølleren," svarede den hurtigt, og til sidst sagde den i en susende fart: "Han stjæler som en ravn."

Fuglene havde også deres eget sprog. Nu lyder det som fløjten og skrigen og piben eller som sang uden ord, men dengang forstod alle det. Engang blev fuglene enige om, at de ikke længere ville være uden herre, de ville vælge sig en konge. Kun viben syntes ikke om det. Den ville leve og dø som en fri fugl. Angst og forstyrret fløj den frem og tilbage og råbte: "Hvad skal der blive af mig? Hvad skal der blive af mig?" Den fløj bort til afsides, ensomme sumpe, og ville ikke mere leve sammen med andre fugle.

Fuglene ville imidlertid tale med hinanden om sagen, og en dejlig majmorgen mødtes de. Fra alle marker og skove kom de flyvende, ørne og bogfinker, ugler og krager, lærker og spurve, og mange andre. Gøgen indfandt sig også tilligemed hærfuglen, den kaldes gøgens degn, fordi den altid lader sin stemme høre et par dage før gøgen. Så kom der også en ganske lille fugl, som slet ikke havde noget navn. Hønen havde tilfældigvis slet ikke hørt noget om det hele, og var meget forundret ved at se den store forsamling. "Hvad er dog det?" kaglede den, men hanen beroligede sin kære høne og sagde: "Det er lutter rige folk," og fortalte hende, hvad de havde for. Det blev nu besluttet, at den skulle være konge, som kunne flyve højest. En løvfrø, som sad i krattet, råbte advarende, da den hørte det: "Vand, vand, vand," for den mente, at der ville nok blive fældet mange tårer. Men kragen sagde: "Kra-kra," og mente, at det ville nok gå ganske fredeligt af altsammen.

Det blev nu bestemt, at de skulle flyve til vejrs straks om morgenen, for at ingen bagefter skulle kunne sige: "Jeg kunne godt være fløjet højere, men om aftenen var jeg træt og kunne ikke mere." På et givet tegn steg hele skaren til vejrs. Støvet fløj op fra marken, der hørtes en susen og brusen, og det så ud, som om en

sort sky trak henover himlen. De små fugle måtte snart opgive det og faldt til jorden. De store holdt længere ud, men ingen kunne måle sig med ørnen, den steg så højt, at den kunne have hakket øjnene ud på solen. Da den så, at de andre ikke kunne nå den, tænkte den: "Hvorfor skulle jeg gøre mig den ulejlighed at flyve højere? Jeg er jo alligevel konge." Alle fuglene råbte: "Du skal være konge. Ingen er fløjet så højt som du." - "Undtagen jeg," råbte den lille fyr, som ikke havde noget navn. Den havde skjult sig imellem ørnens fjer, og var slet ikke træt. Den steg nu op i luften, så højt, at den kunne se Gud sidde på sin trone. Så foldede den sine vinger sammen og sank ned, mens den råbte med tynd, skingrende stemme: "Jeg er konge, jeg er konge."

"Du konge," råbte fuglene rasende, "din lille, usle, listige rad." De bestemte nu, at den skulle være konge, som kunne komme dybest ned i jorden. Det kan nok være, at det gav et ordentligt klask, da gåsen faldt mod jorden med sit brede, hvide bryst. Han skrabede sig i en fart et hul. Anden kom værst af sted, den sprang ned i en grøft og forstuede benet, og vraltede hen til den nærmeste dam, mens den skreg: "Rakkerpak, rakkerpak." Den lille, navnløse fugl fandt et musehul, smuttede ned deri og råbte med tynd stemme: "Jeg er konge, jeg er konge."

"Bilder du dig det ind," råbte fuglene rasende, "tror du, dine kneb gælder." De besluttede at holde den fanget nede i hullet, så den sultede ihjel. Uglen skulle holde vagt, og såfremt den havde sit liv kært, måtte den sørge for, at skælmen ikke slap bort. Om aftenen var fuglene meget trætte ovenpå dagens anstrengelser, og gik i seng med kone og børn. Kun uglen blev stående ved musehullet og så ufravendt derved med sine store øjne. Den var imidlertid også træt, og så tænkte den: "Det ene øje kan jeg nok lukke, jeg våger jo med det andet, og den lille skurk skal ikke slippe ud af hullet." Den lukkede så det ene øje og så med det andet stift på hullet. Den lille fyr stak hovedet ud og ville smutte bort, men uglen kom straks derhen, og så trak den hovedet til sig igen. Nu lukkede uglen det andet øje i og det første op, og ville skifte sådan natten igennem. Men da den så igen ville lukke det første i, glemte den at lukke det andet op, og da den havde begge øjne lukket, faldt den i søvn. Den lille fugl mærkede det

snart og stak af.

Fra nu af turde uglen aldrig mere vise sig om dagen, for så fløj de andre fugle efter den og rev i den. Den flyver kun ud om natten og hader og forfølger musene, fordi de laver sådan ækle huller. Men den lille fugl holder heller ikke meget af at møde den, for den er bange for, at det også skal gå ud over den. Derfor smutter den nu bagved gærderne, og når den har gemt sig sikkert der, råber den undertiden: "Jeg er konge." Derfor har fuglene givet den øgenavnet gærdesmutteren. Men ingen var gladere end lærken, fordi den ikke behøvede at adlyde gærdesmutteren. Når solen står op, stiger den højt til vejrs og jubler: "Hvor livet dog er dejligt, hvor livet dog er dejligt."

* * *